

1

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң
Президиумунун Чарлыы

чергеи-биле
Чечекчи Оюи-солвца Б
дет - Ийини салдымды
школазын ажилтын.
Беш уругу бомаан болган
кызыгык кеш. Иенци
медаль: медальды II
чергеи-биле
Ханды-Серен Чыназово
Арнак - Тоора-Хем ортум
школазын ажил-заты а
гелекчиз.

Тыза АССР-нч Дээд
Советин Президиумуну
Даргыз Ч.Д. ОНДАР.
Тыза АССР-нч Дээд
Советин Президиумуну
Секретары Н. БОЙДУ.
Кызы хоорай,
1986 чылдын январь 30.

кырдан. Оор керектүүлүктөрдө ооз бер, тодорайларга алаа киришкен. Ортумушка дошун турган кетпез оолду эсепте «эдепти», кой оорларымга кой кириштирген. Кижилер илереткен. Ийн школа адымына чоруп тур, мына-лаа башкылар коллективтеринин кичээнгей чокуларынын чыгазы инспектор б. да кергусту. Оскус ол кыйла-да талалан кайтар чок артыкымдан, хем-гуулеткен. Инспекцияны ажалдыкчылары азылжымдыг чүдүдөргө болдурубааг чек ууладирган. Профилактиктиг ажалдык аки болдуларынын мында мычтанаш тургулап турар. Назы четте чоруп совет коойлу-дүрүм чамайрышкы алекциялар номчуруу, босоро чороруурын организастап турган алаа мылгыга коойлу-дүрүм ажалдыкчыларынын чде кейилг киржип турары Р. Д. Монгуш демдеген. Иштики херектер килдиз ийин ажалдыкчылары Е. И. Саг, Ч. К. Тулуш, М. Т. Хоавалыг райончун улаас дунуц ажалдыкчылары бо гаш оон-да аскелер коойлу-дүрүмү ала-нелерге, уруулга г тайлыбырлап берип туралар. Инспекция чий-нитини куужуге даянып, мынча ажалдап турар.

В. КУУЛАР

жигуңу. ТК-ның секретары
Т. Поремский кылган. Улус-
чукалалып көөр деп, Т. П-
ремский чугалаан.

ДОЛУ ДЕТКИИШКИН

ВАРШАВА. (СЭТА). Бо чүс чылдың төңүзүгө чедип
ядролут чепсектиң бүгү куралыларың оңа кыларычы
угалман Совет Эвклинийи саяалдарың чиза чутула ужу
дузалыны Польшаның Каттынаы ажилчы партизанын
ТК-нын бирга секретары В. Ярузельский демделэни
КПАК ТК-нын аңаа болган пленумуна түңнөс өзүгө, х-
демпиксиниеринин оң дидим программазы чик жезе
болза, кижин төрөтөгенини ядролут халаптын айымына
чайлазырың боттуг оруун толдарыны туруп деп, оң
залал демделэни. Социализм, тайбың болган дешиге
чарылбас болурун база катал баямтал туруп оң ужу тө-
гүтүг эгелеки саяалды долу-апа деткин туруп бас деп
полак ууртукчу оңзалал демделэни.

Н. А. Добролюбовтун төрүттүгөн хүнүндөн бээр 150 чылымга

УЛУГ РЕВОЛЮСЧУ-ДЕМОКРАТ

Николай Александрович Добролюбов 1836 чылымда февраль 5-те (январь 24) Нижний Новгородда лама кичиниң өс-бүлөсиге төрүттүгөн. Ол кыска-даа бол, чырыкчыл чак амырдалды чурттап өткөн. XIX вектин орус интеллигент шимчөөсининг революсчу дайчы болгаш ханы бодалчы болуп шылтаган. Добролюбовтун идея талазы-бале быжыгына А. Н. Радищев, декабристер, А. И. Герцен, Н. Г. Чернышевский болгаш В. Г. Белинский улуг салдары болган. Оон ажал-чорудулазын кол чүдүлери литература критика болгаш публицистика турган, оларын кол утка-чыгары болгаш креспостой ээниң көрүлүшү, демократтыг революция, куртуун талазы-бале көтүрүлүшү, чоңуң калбак эрте-билгили болуру дөш кемисел болуп турган. Добролюбов студент чыдарында революсчу-демократтык быжык бууредил, политик үзүл-бодалы, философ-материалист мирозареннн херилетинген кичи апарган. Оон ажал-чорудулазын кичи түдүк үеи Россияга 1859—1861 чыдарын революсчугу байдалын үезинге таварышкан. Бычлан Добролюбов орус критиканың болгаш публицистиканың чоругаралы апарган чүдүлери биже: «Роберт Овен болгаш интеллигент реформаларын талазы-бале оон оралдамышкынары».

«Москвадан Лейпциг чедир», «Обломовщина деп чүл?», «Дүмбей тергилдеде чырык херел», «Дүмбей тергилде»

болгаш өске-даа. В. И. Ленинниң литература-критика ажыдарын белги-беле үнөп чорам, оларда автор чо

гаалчыларын көргүскен болгаш амырдалга база бир мөзүлөш омур-херилерге даянып алаш, кара туралында чорукту база креспостой ээни килең-биле сойлаш, демисепс болгаш идея чок чорукту буруу шаап, орус амырдалга болгаш литературага чаа маадырын—эзулуг ажылдакчыны болгаш демиселчинин—тыптып хөрииниң чайлаш чогу айтып турар. Бодунуң талантынын байгы-ла күжү-биле Добролюбов литератураның реалисчи база улусчу болуп принциптерин, оон бедик хамааты мөзүлү буруун камгалат турган. «Эпопея» биле биже оон чүдүлери кедергей сойлакчы күштүң. Язык-бүрү критика жанралын болгаш сатира аргаларын (мактап шоодары, фельетон, кыжырган өттүлүг) ажылгаарына оон ажал мергежон турган. Маркс оон «Лессинг болгаш Дидро-биле өңсөжир» чогаалчы деп санап чорам, Николай Александровичниң литература ажыдары орус критикага, эстетикага, публицистикага байлашкы ишти арттырган. Хей-хей революсчугу салт-дарын кичинизилеңне дуулап келген оон чогаалдары бо хүнүндө-даа бодунуң укур-дуузын чидирбон.

Саннар, фактылар

○ 1848 чылдың сентябрыда Добролюбов шажын семинариязына өөренип кирген. Бодунуң губерниялык улугер домактарын, улустун ирларын чып бижиш турган. Шулуктер, тең чугаалар, рецензиялар, шилер бижиш эгелен, Горацийниң номнарын оочу турган.

○ Ол ашык наамында-ла шажын шүтүмүчүлүккө бу-биле көөр апарган. 1853 чылда, сөөлүг класска тургаш, семинарияны катгаш. Петербуртта Кол педагогика институтунда теңу-филология факультетинде кирген, анча 1857 чылда чедир өөренип.

○ 1854 чылдың декабрыда ол баштайгы политиктиң шүлүгүн — «Н. И. Герцен 50 чыл юбилейин» деп шүлүктү биже.

○ Студентилеп тургаш, Добролюбов чажыт бөлүм уаурту берген, ол институттун реакцион администрацияны уаур демиселчи турган. Автор хаанын эрге-чагыргага уаураган илереп турар дилем революсчугу шүлүктөрүн биже.

○ 1855 чылдың сентябрыда эгелен ол хол-биле бижеи солун уаурун эгелен, оон ады — «Дидро-дидир, чидиреулау, алекодоттуг, чиде кезик-чамдым, политикти солун». Ол Добролюбовтун бөлүгүнүн солуну болуп турган (19 номер үнө).

○ 1856 чылда ол Н. Г. Чернышевский-биле тааныжып алаш, олар кайырадык өңүктөр апарган, кады ажылап эгеленип, ол чорук Добролюбовтун идея талазы-бале хадымдарына дуулаан.

○ 1856 чылда Добролюбов парлагат аң баштайгы

чүдүн биже. 1857 чылдан эгелен ол «Современник» редакцияны доктаамал ажылдай берген, журналдын редактору Н. А. Некрасов критика - библиография килдин уауртуун аңаа дааскан.

○ 1858 чылда ол литература-эстетика, философия болгаш төгү талазы-бале үзүл-бодаларын илереткен чүдүлери биже: «Орус литератураның хөгжүлгөсүнө чочу болурун киржилгезин хемчөлө», «Улуг Петрун хаанаашкынның баштайгы чыдары», «Дюрг Жербошотун чогаалды алганы орус привилегия».

○ 1859 чылдың эгеленде журналга «Свисток» («Джик») деп сатира килдин көстүп келген, оон Добролюбов болан тыпкан болгаш үнөзилген. Ол Петербург болгаш Москва солун-сөгүлдериниң аныастыг илеретчиги чорун сойлаш.

мычаардагы интеллигент ханылаарын үнөзилген-биле өдөрчүлүг дугайын чугаалат турган.

○ Добролюбов социалист-утопист турган. Ол Россия тараачын община дамчыгы, капитализм оон эрте, шуут социализмге шилчип болуп деп санап чорам.

○ Ол орус революсчугу поэзияга шыгарганга сатир-шүлүкчү болуп кирген.

○ 1860 чылдың майда Добролюбов өңүктөрүнүн барык-ла албадан чыгымын сүзүшүп бугаар дамыккы эмнедип чорупкан. 1861 чылда ол кадын өңкүлгөсүндө да албай, төрүн чуртунче чынып келген. Петербуртка литература ажылын ол уламчылаан.

○ Н. А. Добролюбов 1861 чылдың ноябрь 29-та (17-де) мөчөө. Оон орункула-ган интеллигент чыскаалы бо-луп берген.

СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ

САЙЫРАДЫРЫНЫҢ АРГАЛАРЫ БАР

Тоора-Хем суурга районун шкочаларын ортузун бирги чер дөш хосту хурш маргылаан районускомунуң улуг өөрелде килдин, комсомол райком болгаш районун спорт комитетин орта-ластап өрттирген. Маргылаага Тоора-Хем, Азас, Ий ортум шкочаларының командалары кичини-биле 12 спортчу күжүн шешкен.

Ук маргылаага Азас ортум шкочаларының командалары (тренери СССР-ин спорт мастери Александр Кудан) багыт эвес белеткелдин көргүзүп, бирги чери бүтүрелдин биле чалаал алган. Ийги черде Ий ортум шкочалары (тренери национал хевирге спорт мастери Дадар-оол Лоовай) үнөт. Тус-тузунда спорттарын дөңсөөлөргө шаңдалды черлерин алдылаан.

мөчөлөргө районун улус өөрелде килдин, болгаш комсомол райкомунуң хундул бижикирин тымыскаан. Республика маргылаа-зына киргизи-биле районун шкочаларының шилдик командаларын тургускан.

Ук маргылаага ангы-ангы шкочалардан командалар долу составтып киришсе-даа, оларын арга-жергежи биле болгаш күш-дамыр дадыгышкынын талазы-бале белеткел кошка болгаш өскө-даа четпесте дугайында судья коллегияны түнелчип чугаалашкан.

Бо маргылаада кандыг түнелчип үндүрүп болурул дөңсө, кайы-да шкочаларда хосту хурш секцияларын бо өөрелде чымында чаа орта-ластап эгелен. Шкоча-

ларда тренеры Азас шкочаларында тренер СССР-ин спорт мастери Александр Кудан, Тоора-Хем шкочаларында спорт мастери кандидат Виктор Шымар, Ий шкочаларында национал хевирге спорт мастери Дадар-оол Лоовай жоон сойгар бистин районга хосту хурш хуршкы шымар мөчөлөргө белеткел болурун аргалары барын көргүскөн.

Хосту хурш бистин районга 5—6 чыл бурунгар элзон сайырап, районга болгаш суурларга маргылаа-ларын улаа-дараа өрттирп, республика маргылааларына киргип турган. Сөөлү чыдарда тренер кадрлар чогунаан секциялар болгаш маргылаалар колдуу болгаш. Февраль айда улуг улус ортузунга маргылаанын орта-ластаарын планнап турар.

В. АМБАЖИ, маргылааның кол судья-ам.

Устунде адаамын тренеры дөңсө, спортчу секцияларын орта-ластап, оларга деткиче-дуузын уауртчуларын талазында көргүзөри күзөңчиг.

Республиканың «Урожай» интеллигент бистин тренерын биле болгаш чере интеллигент биле районга хосту хурш талазы-биле практиктиг дуузын чедирп, арга-сүмезин берип, семинар өрттиргени өөренип көрү күзөңчиг. «Хурш» агитбурда республиканың бүтү районнарын кезон, Току районга кезон, мынчанга бистин районун хуршкы сомуургалыгы болгаш чурттакчы чогу итеген, манай турар.

В. АМБАЖИ, маргылааның кол судья-ам.

УНУУШКУННУ КЫЛГАННАР

Красноярскин кезде ажал-агы институтунуң тында филиалын студентиле база башкылары Чөөн-Хемчик районче үнүшкүнү чоокта чаа кылганнар. Үнүшкүнүн кол сорулазы профушкынның талазы-биле ажылды чорудары. Институт кирерин күзөө аныктарга болгаш школа доу-аукчуларынга ажыктыг арга-сүмелерин бери база кездеиң ажал-ишчилери-биле сый харылааны тургузары.

«Большевик» сохозна Шеми ортум шкочаларын спорт залыга чыгалан аныктарын болгаш шкочаларын мурунга кафедрга эртелекциз К. А. Забелина институтта кезде ажал-агының кандыг тусуай өртемчилерин белетип турарын база жоон сойгар келер үеде перспективаларын болгаш студентилерин амырдал байдалын тодаргай-биле чугаалаш тымыштырган.

Спортчу ужуражылар база болулаан. Хол бөүңге эр улустун, херөөжөн күш-культура-ларын командалары ойнаан. Шуту ужуражыларга студентилер тилеп алганын. Дараазында тыва хуршкы 32 мөчөгүн хурш база болган. Белеткел салбырын студентиз К. Бежендей шүлгөн. Ортум шкочалын 10 «б» класнын өөреникчи М. Шолбан ужурулешкен.

Түнелдеде, чыгалан аныктарын өмүзөңдөн сохоста спорт чедилгениң даргазы В. Кара-Сал база шкоча күш-культура башкызы М. Монгуш ужуражыла солуу чедилгениң демелген, өөрүл четтиргенин илеретип, студентилерин өөрелде болгаш спортка моон-даа сойгар чедилгениң болуру күзөөнөр.

Даразында хүнде район төү Чадана хоорайга №1 шкочаның 9 болгаш 10 класс-

тарын өөреникчилери-биле ужуражыла беседаны чоруткан. Районунуң тен Кула-тура бажының спорт залыга чыгаланнарга беседаларын чорутулаан. Хол бөүңгө хоорайн шкочаларын башкыларын (эр улус) база районун интиги херектер килдинин шилдик командалары студентилер-биле ойнааннар. Кайы-даа оон студентилерин тилдеген-биле доозулган. Херөөжөн командалардан Чөөн-Хемчик районун шилдик командалары тилдөө. Түнелдеде шилдик 16 мөчөгүн хурш болган.

Көдөш ишчилерин ажал-амырдалы-биле тааныжып, спортчу солун ужуражыларын кылгаш, институттун студентилери эоп чанып келгенер.

К. МОНГУШ, Кызыл район.

МАРГЫЛДАА ДООЗУЛГАН

Кызыл районун шкочаларын аразына «Ак тергениң» шаңдалы дөш хал шыдыраага маргылаа болуп өрткен. Маргылаага районун ады шкочаларын пионер дружиналары киришкен. Интиги-биле 30 анык шыдыраага команда ады-биле шаңдалды черлер дөш ойнааннар.

Вир хун үрүлчүлөө маргылааның түнелдеде команда ады-биле бирги чери Суклактын демик болгаш шымар командалары, интиги — Көк-Тей, үшкүчү Кур-Чер ортум шкочаларын шыдыраачылары ээлөөнөр. Оолдардан хууда бирги чери, а тилдеген Суклак шкочаларын өөреникчи Пета Одонов, эң би чыдыраагы Адымбек Калинин ийги чери ап, чедилгениң ойнааннар. Э. ТЕЖИТ.

ДЭЭШТИИ ДЭЭШ

Нинти билиг шкочаларын реформаларын негеделерин амырдалга боттандырып бүтү чоңуң хундулуг болгаш харымсалгалыг хүлөөлгө. Ол ажыла бистин Бай-Даг ортум шкочаларын башкылары чамдык болгаш ажыдарын чорудуп эгелей берген.

Кол соруламыс — өөреникчилерге быжык болгаш ханы билгилерин бери, кичээл бүтүзүп дөштиг өрттирери. Манчаа эртермен айымы биле методиктиг каттыжышкының ролу улуг. Аңаа башкылаашкының чаа арга-методтары, депшилгелер аргаларын өөренип, мурунгар дуржулаан негеделер ажалды чорудуп турар бис. Чижээ: орус дыл, математика башкыларын методик-каттыжышкының (уаур-тукчулары М. О. Куулар, В. С. Ондар) ажык кичээлдер өрттирери, оон коллективтиг өөрелде-көргүзүг, техниктиг херекселдерин ажылаары, аңгы-аңгы темаларын оңа-гай талаларын тусулап көөрү чачыл апарган. Орус дыл башкылары М. О. Куулар, Я. С. Димчег, У. С. Лойгу, математика башкысы В. С. Ондар оларын кичээлдер өрттирери солун, таймалар-лаары чедирп болуп турар бис. Оон аңаада өдөрчүлүг башкылары Н. Н. Мукуз, С. К. Куулар, Г. Л. Монгуш, хоочун башкылар В. С. Ондар, С. Д. Балаа, И. А. Минжол, Ч. К. Ондар дөш өскө-дөш ажалды мекталыг, оларын мурунгар дуржулаан есе башкылар өөренип ап турар. Интиги-биле реформа негеделерин бугаар 20 башкы ажык кичээлдерин өрттирген. Ийги чартык чыда эгелен шуут башкылар кичээлдерин ажык кылдыр чарлаан болгаш диспут, лек-

ция дөң чижектиг кичээлдерин өрттирер көрдүнгөн. Бирги чартык чылда 20 классын 17-и 100 хуу өөрелдиге чедип алган. Өөрелде чымын өгөзиде хоочун башкылардан дагы-ныкчыл чөүлели тургустунган. Дадымыкчыл анык башкыларын кичээлдеринде олуруж, арга-сүмези кидип келгенин түнелдеде эки ажалдыг анык башкылар ажылыга кызымаккай чорун көргүзүп, кичээлдер өрттиргени, класс-таш дашкаар ажал чорударына мергежип турарлар. Эртермен айымы-биле башкылар кичээлдерге техниктиг херекселдерин ажылап турар, оон аңаада өөреникчи бүтүзү күш-ажы кичээлдеринде иш, демирден, картон саа-зында кылгалар кылдыр херекселдер-биле, күш-култу-ра кичээлдеринде херекселер-биле волейбол, баскетбол, лыжа, конки дөң чижектиг херекселдер-биле хандыр-тынган.

Школада 10-гу классын өөреникчи Сергеева Омака уаурткан өөреникчилерин бот-башкарыла багыт эвес ажалда, неделя са-мында тематиктиг рецензия чорудуп, хана солундарын үндүрүп турар. Номкар, дивенкит эдилгениң тала-зы-биле, кичээлде оолдар чоруктуң талазы-биле рецензия неделя саында чорудуп келгенин түнелдеде кичээлде оолдар чоруктар чикте, номкар, дивенкит-ниң эдилели экижээ.

Сөөлүг 4 чыл дургулаа шкочалар түп чорал өөреникчилер чока ажалдап турар бис. Бо талазы-биле бот-тук дуузын Бай-Даг кезде Советиниң куускомун (даргазы Г. Ч. Тойба) чедирп турар. Ылангы кичээл үер, оолдар өөреникчилерин

ада-нези, куускомга көрүп, дарый хемчегелер ап турар дөштиг.

Классан дашкаар кичи-зилдег ажылы мурунку чылдарга бодарга эки ажалдап турар. Суббота саында тематиктиг кеззелер, үер-никтер өрттүп турар. Ылангы «Алдың күс», орус дыл, ты-на дыл, математика неделя-лары, кезжелер кончуг со-лун өрткен.

Школа биле сохостуң харылааны быжыг. Өөреникчилерин чыгы даштаналга эки чогуучалыг организаци-каарына, бүдүрүлге бригадасын тургузарына сохостуң директору Б. Д. Чолуп боттук дуузын чедирп турар. Эртермен чайын 120 кичи составтыг бүдүрүлге бригадасы 4 эвено болуп ажылдаш, 7200 хойну кыргаш, 200 бени 2 ай дургулаа саап, бир тонна сүтү, хымысты кылгаш, сохозна дуулаан. 96 тонна ситенин кезип белеккөн, 600 тонна пресстоз ситенин сараттаан.

Амгы үеде хоочун кинома-ханк Д. Н. Чамырай 6 өөреникчин киномаханкка өөрелдип турар. 15 өөреникчи чолаачылар курстарына өөренип эгеленип.

Кылдымын турар ажылар-биле мергелешип чедир шиптирелтигөөн айткылар ам-даа бар. Дору шынарлыг билгилерин чедип алдыр дөш ам-даа кызымак ажал-дары негетинип турар.

Шкочалың башкылар коллектив хей-интигиң кү-жүтгө даанып алган, келер үеде бүтү тала-биле сайы-райгай, таланттыг салгалды кичиздер база ССКП-ниң XXVII съездинин таланттыг ажал-биле уткуур дөш хей-аң кирген ажалдап турар.

Б. СЕҢГИН, Бай-Даг ортум шкочаларын директору.

ЧОГААЛГА ХАНДЫКШЫЛДАН

«Торгалыг» сохостуң Култура бажыныга чогаал кезээи болуп өрткен. Кичизин сохоста партом секретары Б. Наттиг ажык-ажык, ажал-агынын өрткен беш чылда чедилгенин бери жоон сойгарга сорула-галарын, ол ышкан торгалыкчиларын партияның XXVII съездинде төлөпиг ужуражы дөш көдүрүлүп чыгаланнарга доңдулап та-ныштырган. Чогаалчы В. Серен-оол ук кезээге киришкен. Ч а н г м с чер чурттуг чогаалчынын чогаалдыг ажал-чоруду-лазын дугайында сайта-рылаан сохоста библиотекка өрелдигин П. Төвүт-оол кылган.

Чогаалчы В. Серен-оол сөс алгаш, литература дугайында бодаларын, чогаалчы планнарын чугаалашкан, сөөлүг үеде бижең чаа ш-дүктөрүн номчаан. Эң ылангы «Хелгелер чырык шүлүктөр» деп нинти аттыг бөлүк шүлүктөрүн оон сомуургал-биле хүлөп алган.

Торгалыг ортум шкочаларын директору, хоочун башкы Д. Сундуп бодунуң чугаалыг, шкочаларын чогаалчы сундулаар, анык үнөриң үстүк класстарына тодарып тыварын чуга-лаан айткан.

Торгалыг күлге Тыва АССР-ниң улустуң чогаалчы Степан Сары-оолдуг, хоочун драматург Виктор Көк-оолдуг, чогаалчы Доглак Бегинин, Түдүш Кызыл-оолдуг болгаш өскө-дөш төртүтүгүн чери болурун-дан аңаада, тыва чогаалда хамаарышкан төгүлүг чер апарган деп, сохоста директо-ру А. С. Куулар чугаалаан. — Вистер бо чымы К. Кудажы, М. Кенин-Лопсан, С. Козлова, А. Даржай база

украин шүлүкчү М. Пещен-ичий болгаш өскө-дөш ажалдап манай турар бис. Ын-чангаш, Торгалыг сурун чараш булуңуна чогаалдаа бажынын ажалдар шиптир-нин сохостуң дирекцияны, кезде Совет, партия, проф-зилел база комсомол комит-теди хүлөп алган — деп, ол уламчылаан. Ол бажың ли-тературтуг мөзүлгөң боду-рундаан аңаада, чогаалчы кичиниң ажалдарына таа-рыштыр дериттнген өрөө-диг болуп. Чогаалда бажы-нын кылдыр белеткел ажылы апрель айда болуп коммунист суботингтен эгелен.

Чогаал кезээинге мыр база чачылаан турган. В. Бот-тамынгар артистер В. Чымбалас, В. Велек, Т. Куулар, Е. Куулар, В. Серен олар тыва шүлүкчулерин сөөлүг ирларын күтүстөн. Бистин көрр.

Чогаал кезээинге мыр база чачылаан турган. В. Бот-тамынгар артистер В. Чымбалас, В. Велек, Т. Куулар, Е. Куулар, В. Серен олар тыва шүлүкчулерин сөөлүг ирларын күтүстөн. Бистин көрр.

Х А Р Ы Ы Л А Р

Январь 18-те үнөт №15 «Шинда» партиянын кроссворда харымсалгы республиканың бүтү районна-рыдан болгаш Кызыл хоор-райдан 80 ажыг бижики ре-дакцияга чоруткан. Бижи-чилерин кол нурууру крос-свордта шын тыпкан.

Оларын чамдызын алаарга мындыг: Бай-Тайга районун Бай-Тайга районун шкочаларын башкысы З. М. Маалдыр, Кызыл-Даг сурун чурттакчы А. К. Хертен база Шуй болгаш Төли ортум шкочаларын өөреникчилери шын харымсалгы берген.

Чөөн-Хемчиктен эң хей саным 11 бижики шы харымы берген. Оларын ара-зында Чаданада септелет-дуг уауртууң механиги

С. Ы. Хорлуу, хоорайн чурттакчылары А. С. Ооржак, С. Д. Кожугет, «Чыра-Ба-жы» сохостан У. Э. Куулар болгаш оон-даа өскө-дөш бар.

Улуг-Хем районун Чаш-Тал сүт-баран фермазын ажалчыны М. М. Кызыл-оол, Яйың-Хем сурун М. К. Сен-дэ, Арыг-Уулу сурун З. Д. Солдуп, Орон сурун тудуужу С. И. Даава, Бай-Дагдан О. Чолуп, Монгуш-Тайга райкуускомун инти-ги херектер килдинин ажалдакчыны И. Д. Хертен болгаш Мугур-Акс ортум шкочаларын бөлүк өөреникчилери: Тес-Хем районда Самагалдай сурун чурттакчы И. К. Сары-оол, Берт-Даг сурун чурттакчылары

А. К. Санаа, А. Д. Чоолу: Току районун Азас шкочаларын өөреникчи В. Бара-рай болгаш өске-даа райо-нарда мында ады кирбөөн хей саным бижикилер шын харымсалгы берген.

Ол ышкан районнарын аңгы-аңгы шкочаларын дөңсө херектер өөреникчилер кроссворд тыварына идеп-кейлиг киришкенер.

Уаур дугарга: 1. Дуураа. 2. Адыг. 3. Элик. 4. Амгыра. 6. Соок. 7. Сөөк. 8. Торг. 13. Серге. 14. Ыдыш. 15. Хем. 16. Паш. 20. Ириш. 21. Малчын. 23. Ымыраа. 24. Инек. 25. Курт. 27. Буга. 28. Сыра. Дугар дугарга: 5. Кундуз. 7. Селеме. 9. Дугу. 10. Кара. 11. Карак. 12. Азас. 14. Ва-ла. 15. Хал. 17. Терге. 18. Алдын. 19. Киш. 21. Мөгө. 22. Аңчы. 24. Илбек. 26. Клуб. 28. Сыын. 29. Дыргак. 30. Торлаа.

ФЕВРАЛЬДА

8—9 хүнүндө Гаага (Нидерланды) хоорайга херөөжөн ортузунга конкике май-нарын дөш чедилгениң дөш эртер. 500, 1500, 3000, 5000 метрлерге майнаар.

22—23 хүнүндө Карунда-аа хоорайга (Япония) эр, херөөжөн спортчулар ортузунга кыска дистанцияларга конкике майнаарын дөш чедилгениң дөш эртер. Ону 1970 чылдан бөр чыл саным-да чорудуп турар. Эр-даа, херөөжөн-даа спортчулар 500 болгаш 1000 метрге чаржыр.

17—23 хүнүндө ГФР-де Кёнигсгей деп черге эр кичи-лер ортузунга бобслей (шан-на кырынга чыдып алгаш) бөдөк черден дүргөн бадары) талазы-биле дөшөг маргыла-лаан болуп.

Ч А Р А Л А Д А Р

Автотранспорттун чүдүрт-түнеринге үр үеде турарын кылдыр сорулаагы «Каз-Хем» разрезе январь 27-ден эгелеш ажыл хукириде

ДОСААФ-тын Кызылда техниктиг каттышкан школа «В», «С», «Д», «Е» каттегорияны 1—2 классын чолаачылар курстарына эр-реникчилер чып алырын

хөмүр-дашты, херекелчилерге дүн-хүн иштинде, суббота хүнүндө 24 шапка чедир, воскресенье хүнүндө 16 шапка чедир чүдүрүп чорударын орта-ластап тургускан.

ДОСААФ-тын Кызылда техниктиг каттышкан школа чымыр секретарь - машина-чыларын хундулук курста-рына өөреникчилер чып алырын чарал тур. Курста-рга 8—10 класс өртемниг кичилерин хүлөп алы. Өөренир хуусааы — 4 ай.

Чарал тур. Өөрелдеге 1986 чылдың февраль 10-да эгелеш. Адрес: Кызыл хоорай, Интернациональ кудумчу-зу 49. ДОСААФ ТКШ.

Өөренирин өртэ — 103 рубль. Өөрелдеге 1986 чылдың февраль 10-дан эгелеш. 1—II классын чолаачыларын курстарына өөрелдеге февраль 10-да эгелеш. Адрес: Кызыл хоорай, Интернациональ кудумчу-зу 49. ДОСААФ ТКШ.

ТВ

ФЕВРАЛЬ 5-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.45 — «Ан-чорукчулар килуу». 9.45 — «Кызыл дикчулар». Ура-чечен фильм. 11.20 — А. Н. Колес — «Три». 11.40 — 11.45 — Мелзлер. 14.30 — Мелзлер